

# ÖZEL MÜZİK KURSLARININ PANDEMİ SÜRECİNDEKİ UZAKTAN EĞİTİM DURUMLARI

## ARAŞTIRMA MAKALESİ

**Yakup AKSOY<sup>1</sup>, Onur GÜÇLÜ<sup>2</sup>, Aynur Elhan NAYİR<sup>3</sup>**

1 Öğr. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, yaksoy@erbakau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9243-0133.

2 Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, h\_onur\_k@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5744-4057.

3 Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, aynur4272@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1964-3829.

Geliş Tarihi: 18.11.2020 Kabul Tarihi: 10.12.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.827709

**Öz:** Bu araştırmada Covid-19 pandemisi nedeniyle alınan tedbirler kapsamında 16 Mart-1 Haziran 2020 tarihleri arasında yüz yüze eğitim faaliyetlerine ara verilen Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel müzik kurslarının uzaktan eğitimden ne derecede faydalandıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren 285 müzik kursundan 105'i oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan açık ve kapalı sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel ve nicel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda kursların pandemiyle birlikte uzaktan eğitim hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları, pandemiden önce uzaktan eğitim kullanmamış kursların pandemiyle birlikte uzaktan eğitime geçtikleri, uzaktan eğitime geçen kursların daha çok video konferans yöntemini barındıran eş zamanlı modeli tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilecek bulguların bu tür kursların idarecilerine, öğretmenlerine, öğrenci ve velilerine, araştırmacılara ve ilgililere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Pandemi, uzaktan eğitim, özel müzik kursları.

## DISTANCE EDUCATION STATUS OF PRIVATE MUSIC COURSES DURING THE PANDEMIC PROCESS

### Abstract:

In this research, it was aimed to determine the distance education of private music courses affiliated with the Ministry of National Education, which suspended educational activities between March 16 and June 1, 2020 due to the Covid-19 pandemic. The study group of the study, in which the descriptive survey model was used, consists of 105 music courses operating under the Ministry of National Education in the 2019-2020 academic year. A questionnaire form consisting of open and closed questions created by the researchers was used as a data collection tool in the study. Qualitative and quantitative data analysis methods were used in analyzing the data. As a result of the study, it was determined that the courses have more information about the distance education with the pandemic, the courses that did not use the distance education before the pandemic switch to distance education with the pandemic, the courses that switch to distance education mostly prefer the simultaneous model that includes the video conferencing method. It is thought that the findings to be obtained from this study will benefit the administrators of such courses, teachers, students and parents, researchers and interested parties.

**Key Words:** Pandemic, distance education, private music courses.

### Giriş

Ülkemizde özengen müzik eğitimi veren kurumlardan birisi Millî Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı olarak faaliyet yürüten özengen müzik eğitimi kurslarıdır. Özengen müzik eğitimi; müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli, gönüllü, yatkın ve düşkün ya da tutkun olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar ve gönüllülük esastır (Uçan, 2018, 42)

Özengen müzik eğitiminin verildiği MEB'e bağlı özel kurslar ülkemizdeki kültür ve sanat yaşamının devamında hayati bir öneme sahiptir. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında usûl ve esasları belirlenmiş olan bu kurslar özel ve tüzel kişilikler tarafından açılmakta olup MEB'in denetiminde müziğe özengence ilgi duyan her yaşta bireyin müzik eğitiminde büyük rol üstlenmektedir. Genel müzik eğitimi almış ya da almamış bireyler bu kurslarda temel müzik eğitiminin yanı sıra, müzik eğitiminin alt boyutları olan çalgı, şan, işitme eğitimi ve mesleki müzik eğitimi veren

kurumlar ile uluslararası sınavlara hazırlık ihtiyaçlarını da karşılamaktadır. Bu kurslar da gerçekleştirilen bireysel ve toplu müzik faaliyetleri öğrencilerin bilişsel, bedensel ve ruhsal gelişimine katkı sunarken sosyalleşmelerine de yardımcı olmaktadır. Kurslar aynı zamanda ülkemizin kültür ve sanat birikiminin oluşumunda, gelişiminde ve daha sonraki kuşaklara taşınmasında da büyük rol üstlenmektedir.

Özengen müzik kurslarında verilen eğitimin kalitesi ile niteliğini etkileyen bazı sorunlar bulunmaktadır. Tepeli (2018, 65) bu sorunları müfredatın yetersizliği ve eski olması, müfredatı izlemede ve uygulamada yaşanan sorunlar, araç gereç ve zaman konusundaki sorunlar olarak sıralamıştır. Hancıoğlu (2010) yaptığı bir çalışmada özenen müzik eğitimi veren kurumlarda ortak bir eğitim anlayışı ve öğretim programı olmadığını, denetimlerin sadece yönetim tarafından yapıldığını ve ticari kaygılardan dolayı mesleğinde etkin olmayan lisans öğrencilerinin bu kurumlarda çalıştırıldığını tespit etmiştir. Bu sorun ve tespitlere ilave olarak dünyada yayılan Covid-19 pandemisi bu kurslar dayüz yüze eğitim gerçekleştirilemez hale getirerek öğrencilerin fiziki olarak kurslardan uzak kalmalarına sebep olmuştur.

Pandemi; dünyada birden fazla ülkede veya kıtada, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel isimdir (TÜBA, 2020, 19). Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımlamasına göre, bir hastalığın pandemi olabilmesi için genel ifadelerle üç kriter aranmaktadır. Bunlar, yeni bir virüs veya mutasyona uğramış bir etken olması, insanlara kolayca geçebilmesi, insandan insana kolay ve sürekli bir şekilde bulaşması olarak sayılabilir. Pandemi ilanı, bir pandemi konusunda belirgin kriterler gerçekleştiğinde DSÖ tarafından ilan edilmektedir Aralık 2019'un sonlarında, Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde bir deniz ürünleri pazarında, nedeni bilinmeyen çok sayıda pnömoni hastasının olduğunun bildirilmesi üzerine DSÖ ilk olarak 12 Ocak 2020'de bu şikayetlerin sebebinin yeni tip bir koronavirüs olduğunu (2019-nCoV) açıklamış ve 11 Şubat 2020 tarihinde bu salgını "Covid-19" pandemisi olarak adlandırmıştır (TÜBA, 2020, 15).

Bütün dünyayı kısa sürede etkisi altına alan sağlıktan tarıma, ulaşımdan turizme kadar birçok alanda insan yaşamını olumsuz yönde etkileyen yeni Covid-19 pandemisi aynı zamanda eğitim öğretim faaliyetlerini de sekteye uğratarak yüz yüze eğitimi gerçekleştirilemez hale getirmiştir. UNESCO'nun (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) 4 Mart 2020 tarihli verilerine göre dünya üzerinde 290 milyon öğrenci okul dışında kalmıştır. Unesco Genel Direktörü Audrey Azoulay pandeminin tüm dünyadaki eğitim sistemine etkisine ilişkin yaptığı bir açıklamada; *"Sağlık ve diğer krizlerin bir sonucu olarak okulların geçici olarak kapanması maalesef yeni olmasa da, mevcut eğitimsel kesintinin küresel ölçeği ve hızı benzersizdir ve bu uzun süre eğitim hakkını tehdit edebilir."* şeklinde pandeminin büyük etkisine dikkat çekmiştir (Azoulay, 2020).

Pandeminin ne zaman kontrol altına alınacağı ya da normal hayata ne zaman dönebileceği hakkında kesin bilgilerin olmayışı, hazırlıksız yakalanan öğrencilerin, eğitim-

cilerin, velilerin ve yöneticilerin kaygısını daha da artırmış ve dikkatlerini yüz yüze eğitime alternatif eğitim yöntemi olarak düşünülen uzaktan eğitime toplamıştır. Öğretmen ve öğrencinin birbirinden uzakta iken gerçekleştirdiği etkinliklerin tümünü içeren uzaktan eğitim terimi, tümüyle anlamdaş olmayan değişik terimler içerir (Tuncay ve Öznacar, 2014, 44). Uzaktan eğitim kapsamındaki bu terimlerden bazıları, mektupla eğitim, evde çalışma, dış çalışma, uzaktan öğretim ve uzaktan öğretme, uzaktan öğrenim ya da uzakta öğrenmedir (Kaya, 2002, 9). İzman'a göre uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme-öğretme faaliyetlerinin, iletişim teknolojileri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder ve uzaktan eğitim bireylere kendi kendine öğrenme imkanı sağladığı, geleneksel eğitime göre daha esnek ve birey koşullarına uygulanabilir bir eğittir (İzman, 2011, 23).

Tarihi boyunca aktüalitesi hiç olmadığı kadar artış gösteren uzaktan eğitim kavramı aslında uzunca bir geçmişe sahiptir. İlk uygulaması 1728 yılında posta ile yapılan uzaktan eğitim, (İzman, 2011, 3) tarihsel süreç içerisinde bilgi iletişim teknolojilerinin gelişimine koşut olarak kendisini sürekli güncellemiş ve geliştirmiştir. Uzaktan eğitim ilk olarak mektupla yazılı ortamda başladığı serüveninde, radyo ile sesli ortamları, televizyon ile hem sesli hem de görsel ortamları ve bilgisayar ile çoklu ortamları bünyesinde toplamayı başarmıştır. İlk olarak askeri amaçlarla kullanılan internetin yaygınlaşması ve bilgisayar teknolojisiyle entegrasyonu sonucu internette eş zamanlı (senkron: sohbet-chat kanalları, gerçek zamanlı görsel/işitsel konferanslar) ve farklı zamanlı (asenkron: e mail, tartışma listeleri, tartışma formları) bilgisayar tabanlı etkileşim araçları kullanılmaya başlanmış, günümüzde internet tabanlı uzaktan öğrenme, dünyada hızla gelişen eğitim kanallarından birisi haline gelmiştir (Turhan, 2002'den aktaran; Şahan, 2019,187).

Rees'e (2002, 257) göre müzik eğitimcileri, muhtemelen şüpheciliğin, teknolojiye erişim eksikliğinin ve bilgisayar tabanlı uygulamaların nasıl kullanılacağını öğrenmedeki rahatsızlığın bir kombinasyonu nedeniyle internet temelli uzaktan eğitim sürecini benimsemede yavaş davranmıştır. Müzik eğitimi alanında yapılan uzaktan eğitim çalışmalarının diğer disiplinlere göre daha az ve yavaş ilerlemesi Rees'in bu düşüncesini kanıtlar niteliktedir. Diğer taraftan müzik eğitiminin önemli bir kolu olan çalgı eğitiminin uygulamaya dönük olarak, usta çırak ilişkisi içerisinde ve yüz yüze ortamlarda süre gelmesi ve bir nevi bu yöntemin kemikleşmesi, müzik eğitimi almak isteyenler ile müzik eğitimcilerinin uzaktan eğitime mesafeli durmalarında önemli bir etken gibi durmaktadır. Bu mesafeli duruşa rağmen pandemi sürecine kadar daha çok çalışmaya ihtiyaç olmakla beraber uzaktan müzik eğitimi çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Ülkemizdeki ilk uzaktan müzik eğitim uygulaması posta yoluyla gerçekleştirilmiş olan 1975 yılında Edip Günay ve Ali Uçan tarafından Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümleri için hazırladığı "Mektupla Keman Öğretim" metotlarıdır. Dünyada bilinen ilk ve tek örnek olan bu uygulamada mektupların tamamı mesleki müzik eğitimi veren bir müzik okulunda uygulanabilecek öğretim programı niteliğinin-

dedir (Canbay ve Nacakçı, 2011, 137). İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte uzaktan müzik eğitimine yönelik çalışmalar da hızlanmıştır. Sağer, Eden ve Şalliel (2014, 69) yaptıkları bir araştırmada Skype üzerinden gerçek zamanlı görsel – işitsel telekonferans yöntemiyle gerçekleştirilen uzaktan orkestra yönetimi uygulamasının %90 oranında verimli olduğunu ortaya koyarak bu tür uygulamaların özellikle büyük şehirlere uzak olan taşra üniversitelerinde uygulanmasının çok faydalı olacağını vurgulamışlardır ayrıca performans ve teorik derslerde de uzaktan eğitimin etkili olacağını belirtmişlerdir. Aksoy ve Nayir'in (2020, 34) özenen keman eğitimi kapsamında yaptıkları bir araştırmada ebeveyn katılımının uzaktan keman eğitiminde öğrenci performansına ve tutumuna olumlu yönde katkı sunduğunu gözlemlenmiştir.

Sağlık Bakanlığı tarafından 10 Mart itibarıyla ülkemizde ilk Koronavirüs vakasının açıklamasından itibaren MEB tarafından Koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle alınan tedbirler doğrultusunda, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyette bulunan özel öğretim kurslarında eğitimlere 16/03/2020 tarihli ve 5580217 sayılı yazı, 26/03/2020 tarihli ve 5918703 sayılı yazı ve 04/05/2020 tarihli ve 6741910 sayılı yazılarla 16 Mart - 31 Mayıs 2020 tarihleri arasında ara verilmiş olup, 05/05/2020 tarihli ve 6757230 sayılı yazı ve 29/05/2020 tarihli ve 7243077 sayılı yazılarla da faaliyetlerine uzaktan eğitim yoluyla devam edebilecekleri belirtilmiştir. Son olarak 1 Haziran itibarıyla MEB özel öğretim kurslarının kurucularının ve öğrenci velilerinin istemeleri halinde maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafe kurallarına uyarak eğitim öğretim faaliyetlerine yüz yüze başlayabileceklerini belirtmiştir. Bu bağlamda yaklaşık iki buçuk ay süreyle kapalı bulunan ve yüz yüze eğitim yapamayan özel müzik kurslarının bu süreçte uzaktan eğitimden ne derecede faydalandıkları bu çalışmanın inceleme konusu olmuştur.

### **Araştırmanın amacı**

Eğitimde ve özellikle müzik eğitiminin bir boyutu olan çalgı eğitiminde öğrencinin kazandığı davranışları unutmaması, pekiştirmesi ve yeni davranışlar eklemesi eğitimin sürekliliğine bağlıdır. Günümüze kadar yoğunlukla usta çırak ilişkisi içinde ve yüz yüze ortamlarda gerçekleşen müzik eğitimi, pandemi ile birlikte dünyanın birçok yerinde olduğu gibi ülkemizde de yüz yüze eğitime ara verilmesiyle bu durumdan olumsuz yönde etkilenen alanların başında gelmektedir. Bu araştırmadaki amaç 16 Mart tarihinden 1 Haziran tarihine kadar yüz yüze eğitim gerçekleştirilememiş, genel ve mesleki müzik eğitiminin tam ortasında köprü vazifesi gören ülkemizdeki MEB'e bağlı 285 özel müzik kursunun uzaktan eğitimden ne derecede faydalandıklarını tespit etmektir. Böylece bundan sonraki salgın, pandemi, felaket, ya da yüz yüze eğitime ara verilmesi durumlarında bu çalışmadan elde edilecek bulguların bu tür kursların idarecilerine, öğretmenlerine, öğrenci ve velilerine, kanun koyuculara, araştırmacılara ve ilgililere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

## Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları

Buradan hareketle bu araştırmanın problem cümlesini “Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel müzik kurslarının pandemi sürecindeki uzaktan eğitim durumları nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemlerini ise;

1. MEB’e bağlı özel müzik kurslarının demografik özellikleri nelerdir?
2. MEB’e bağlı özel müzik kurslarının pandemiden önce ve pandemi sürecinde uzaktan eğitimi kullanma durumları arasında fark var mıdır?
3. MEB’e bağlı özel müzik kurslarında uzaktan eğitim hangi model ve araçlarla gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri nelerdir?
4. Katılımcıların bundan sonraki yüz yüze eğitimin gerçekleştirilemeyeceği olası süreç ve durumlara karşı çözüm önerileri nelerdir? soruları oluşturmaktadır.

### Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veriler ve toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması yer almaktadır.

### Araştırma modeli

Bu çalışma MEB’e bağlı özel müzik kurslarının pandemi sürecindeki uzaktan eğitim durumlarını inceleyen nicel bir araştırmadır. Araştırmada betimsel tarama modelinden faydalanılmıştır. Betimsel araştırma yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulması olarak ele alınabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2018, 47). Karasar’a (2011, 77) göre tarama modellerinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirlemektir.

### Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de faaliyet gösteren MEB’e bağlı 285 Özel Müzik Kursu’ndan 105’i oluşturmaktadır. Bu müzik kurslarının iletişim bilgisine MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü’nün internet sayfasında yer alan “Özel Muhtelif Kurslar” listesinden 22 Haziran 2020 tarihinde erişilmiştir. Bu listede farklı birçok alanda kurs isimlerinin yer almasından dolayı sadece “Müzik” anahtar kelimesini içeren 285 kurs ayıklanmıştır. Türkiye’nin 7 bölgesindeki MEB’e bağlı 285 özel müzik kursu 21 Ekim 2020 tarihi itibarıyla telefon aracılığıyla tek tek aranarak Karadeniz bölgesi hariç 6 bölgede bulunan 21 ildeki 105 müzik kursuna ulaşılmıştır.

### Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen “Millî Eğitim Bakanlığı’na Bağlı Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları Anketi” ile toplanmıştır. Anketin geliştirilme sürecinde ilk olarak araştırmacılar tarafından ilgili kaynaklar in-

celenmiştir. Daha sonra anketin içerik ve kapsam geçerliliği için Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki üç öğretim üyesi ve bir Türk Dili ve Edebiyatı uzmanının uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenen anket Konya ilindeki 5 MEB'e bağlı özel müzik kursuna pilot olarak uygulanarak son haline gelmiştir. İki bölümden oluşan anketin birinci bölümde kursların demografik özelliklerine ilişkin bilgilerin tespit edilmesine yönelik 7 kapalı uçlu soru, ikinci bölümde ise bu kursların pandemi sürecinde uzaktan eğitimi kullanma durumlarının tespit edilmesine yönelik 22 kapalı uçlu ve açık uçlu soru olmak üzere toplam 29 soru bulunmaktadır.

Verilerin toplanması amacıyla 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında MEB'e bağlı olarak faaliyet gösteren 28 ildeki toplam 285 özel müzik kursu alfabetik şehir sıralamasına göre 21 Ekim 2020 tarihi itibarıyla ve mesai saatleri içerisinde telefon ile aranmaya başlanmıştır. 30 Ekim 2020 itibarıyla 21 ildeki 105 müzik kursuna ulaşılarak veri toplama süreci tamamlanmıştır.

### **Verilerin Analizi**

Anketten elde edilen nicel veriler SPSS-18 paket programı yardımıyla değerlendirilmiş, istatistiksel olarak frekans (f) ve yüzde (%) dağılımını ifade eden tablolarla gösterilmiş ve yorumlanmıştır. Açık uçlu sorulardan toplanan nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır, görüşülen ve gözlemlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 224). Nitel veriler araştırmacı ve bir uzman tarafından kodlanmış temalara göre sınıflandırılmış, özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Tabloların yorumundan sonra katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmış, görüşleri alıntılanan katılımcıların isimleri gizli tutularak K-1, K-2 şeklinde listedeki sırasına göre belirtilmiştir.

### **Bulgular**

Bu bölümde çalışmada toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

#### **Birinci alt probleme ilişkin bulgular**

Araştırmanın birinci alt problemi olan "MEB'e bağlı özel müzik kurslarının demografik özellikleri nelerdir?" sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları

**Tablo 1.** Katılımcıların ve Kursların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Statü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kurucu	10	9,6
Kurucu Müdür	65	61,9
Müdür	24	22,8
Öğretmen	6	5,8
Toplam	105	100
Eğitim Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Müzik Eğitim, Konservatuvar, GSF Mezunu	98	93,3
Özengen Müzik Eğitimi	5	4,8
Genel Müzik Eğitimi	2	1,9
Toplam	105	100
Faaliyet Yılı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-5	66	62,9
5-10	16	15,2
10 ve üzeri	23	21,9
Toplam	105	100
Ortalama Öğrenci Sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-10	36	34,3
10-30	20	19,0
30-50	20	19,0
50 ve üzeri	29	27,6
Toplam	105	100
Öğrenci Yaş Ortalamaları	Frekans (f)	Yüzde (%)
5-20	99	94,3
20 ve üzeri	6	5,7
Toplam	105	100
Müzik Eğitimi Boyutları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sadece Türk müziği çalgıları	2	1,9
Sadece Batı müziği çalgıları	53	50,5
Türk müziği ve Batı Müziği çalgıları	21	20,0
Türk müziği ve Batı Müziği çalgıları, Ses Eğitimi, İşitme-Solfej	1	1,0
Batı Müziği çalgıları, Ses eğitimi, İşitme ve Solfej ve Mesleki eğitim kurumlarına ve uluslararası sınavlara hazırlık	7	6,7
Batı Müziği çalgıları ve Mesleki eğitim kurumlarına ve uluslararası sınavlara hazırlık	1	1,0
Sadece Ses eğitimi	1	1,0
Hepsi	19	18,1
Toplam	105	100
Ders Verme Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	45	42,9
Hayır	60	57,1
Toplam	105	100
Kısa Çalışma Ödeneği	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet, olumlu oldu	87	82,9
Evet, olumsuz oldu	17	16,2
Hayır	1	1,0
Toplam	105	100



Araştırmadaki katılımcıların (f:105) kurstaki statülerine bakıldığında %61,9'unun Kurucu Müdür %22,8'inin Müdür, %9,6'sının Kurucu ve %5,8'inin öğretmen olduğu görülmektedir. Eğitim durumları incelendiğinde, %93,3 ünün mesleki müzik eğitimi kurumlarından mezun oldukları, %4,8'inin özengen müzik eğitim aldıkları, %1,9'unun ise örgün eğitimde genel müzik eğitimi aldıkları tespit edilmiştir. Kursların MEB'e bağlı olarak faaliyet yılları dağılımına bakıldığında %62,9'unun 1 ile 5 yıldır, %21,9'unun ise 10 yıl ve üzeri %15,2'sinin 5 ile 10 yıldır, olmak üzere faaliyet gösterdikleri belirlenmiştir. Kursların öğrenci sayısı dağılımına bakıldığında %34,3 ünün 1 ile 10 arasında, %27,6'sının 50 ve üzeri %19'unun 10 ile 30 arasında ve yine %19'unun 30 ile 50 arasında öğrencisi bulunduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaş ortalama dağılımları incelendiğinde en çok %94,3 ile 5-20 yaş arasında oldukları, %5,7' sinin ise 20 yaş ve üzerinde oldukları tespit edilmiştir. Kurslarda verilen müzik eğitiminin boyutları incelendiğinde kursların %50,5'inin sadece Batı Müziği çalgıları eğitimi verdiği görülmektedir. Bunu sırasıyla %20'si Türk Müziği ve Batı Müziği çalgıları, %6,7 si Batı Müziği çalgıları, Ses eğitimi, İşitme ve Solfej ve Mesleki eğitim kurumlarına ve uluslararası sınavlara hazırlık, %1,9'u sadece Türk Müziği çalgıları, %1'inin Türk müziği ve Batı Müziği çalgıları, Ses Eğitimi, İşitme-Solfej eğitimi, %1'i Türk müziği ve Batı Müziği çalgıları, Ses Eğitimi, İşitme-Solfej, %1'i sadece ses eğitimi ve %18,1'i hepsini veren kurslar takip etmektedir. Katılımcıların %57,1'i derslere girmediğini ve sadece idari işlerle ilgilendiğini belirtirken %42,9'u derse girdiğini belirtmiştir. Katılımcıların %82,9'u pandemi sürecinde kısa çalışma ödeneğine kurum olarak başvurduklarını ve yararlandıklarını belirtirken, %16,2' si başvurduklarını fakat bazı şartları sağlamadıklarından dolayı hak edemediklerini belirtmiştir. Katılımcılardan sadece %1'inin kısa çalışma ödeneğine başvurmadığı görülmektedir.

### **İkinci alt probleme ilişkin bulgular**

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "MEB'e bağlı özel müzik kurslarının pandemiden önce ve pandemi sürecinde uzaktan eğitimi kullanma durumları arasında fark var mıdır?" sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2 ve Tablo 3'de gösterilmektedir.

Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları

**Tablo 2.** Katılımcıların ve Kursların Uzaktan Eğitimi Kullanma Durumlarına İlişkin Bulgular

<b>Pandemiden önce uzaktan eğitim hakkında bilgi durumu</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	26	24,8
Hayır	79	75,2
Toplam	105	100
<b>Pandemiden sürecinde uzaktan eğitim hakkında bilgi durumu</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	83	79,0
Hayır	22	21,0
Toplam	105	100
<b>Pandemiden önce uzaktan eğitimi kullanma durumu</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	9	8,6
Hayır	96	91,4
Toplam	105	100
<b>Pandemi sürecinde uzaktan eğitimi kullanma durumu</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	67	63,8
Hayır	38	36,2
Toplam	105	100
<b>Öğrenci ve veli talebi</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	54	51,4
Hayır	51	48,6
Toplam	105	100
<b>Seçenek</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	73	69,5
Hayır	32	30,5
Toplam	105	100
<b>Dönütler</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Olumlu buldular	47	64,4
Olumsuz buldular	26	35,6
Toplam	73	100
<b>Olumsuz yaklaşım nedenleri</b>	Frekans (f)	Yüzde (%)
Daha önce uzaktan müzik eğitimi almadıkları için herhangi bir fikirleri yoktur.	1	3,8
Uzaktan müzik eğitiminin verimli olmayacağını düşünüyorlardı?	23	88,4
Teknolojik altyapıları yoktur	1	3,8
Diğer	1	3,8
Toplam	26	100

Katılımcılardan (f:105) %75,2'si pandemiden önce uzaktan eğitim hakkında bilgin vardı diyenlerin oranı%24,8'ken pandemi sürecinde bu oran %79' çıkmıştır. Diğer taraftan pandemiden önce uzaktan eğitim hakkında bilgin yoktu diyenlerin oranı %75,2 iken pandemiyle birlikte bu oran %21'e düşmüştür. Katılımcılardan (f:105) %8,6'sı pandemiden önce uzaktan eğitimi kursunda kullanırken pandemi sürecinde bu oran %63,8'e çıkmıştır. Pandemi öncesi uzaktan eğitimi kullanmayanların oranı hakkında bilgin yoktu diyenlerin oranı %91,4 iken pandemiyle birlikte bu oran %36,2'ye düşmüştür. Pandemi sürecinde kurslarda uzaktan eğitim yapılmasına yönelik öğrenci ve velilerin %51,4'ünden talep geldiği, %48,6'sının ise böyle bir talebinin olmadığı görülmektedir. Katılımcıların %69,5'inin öğrenci ve velilere uzaktan eğitim seçeneği sundukları, %30,5'inin ise sunmadıkları belirlenmiştir. Uzaktan eğitim seçeneği sunan kursların (f:73) %64,4'ünün öğrenci ve velilerden olumlu yönde tepkiler aldıkları %35,6'sının ise olumsuz yönde tepki aldıkları görülmektedir. Derslerin uzaktan eğitim ile yapılmasına yönelik öğrenci ve velilerden olumsuz tepki alan katılımcıların (f:26) %88,4'ü öğrenci ve velilerin uzaktan müzik eğitiminin verimli olmayacağını düşünüyor olabileceklerini belirtmişlerdir. Bir katılımcı öğrenci ve velilerin uzaktan eğitim hakkında fikirleri olmadığı için kabul etmediğini belirtirken bir diğer katılımcı ise teknolojik yetersizlik yaşayabileceklerini düşündüklerini belirtmiştir. Diğer maddesini işaretleyen bir katılımcı ise duruma ekonomik yönden yaklaşarak görüşünü şu şekilde ifade etmiştir;

*“Bana göre durum tamamen ekonomik yani pandemi ile birlikte bazı velilerimiz ekonomik yönden zor duruma düştü. Bence bu yüzden de ders aldırarak istemiyorlar.” (K-1)*

**Tablo 3.** Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitimi Tercih Etmeyen Kursların Öğrenci ve Velileri ile İletişim Durumlarına İlişkin Bulgular

Tema	Kod
“İletişim”	Telefon görüşmesi
	Video gönderme
	Öğrenci ve velilere yönelik dinletiler

Tablo 3’de pandemi sürecinde uzaktan eğitimi kullanmadım maddesini işaretleyen katılımcıların (f:38) görüşleri incelendiğinde bir kısmının öğrenci ve velileri ile iletişimi kesmedikleri, telefon yoluyla zaman zaman haberleştikleri, öğrencilerin durumlarını velilerden öğrendiklerini, öğrencilerin müzikten ve aldıkları eğitimden uzak kalmaması amacıyla video gönderdikleri, öğrenci ve velilerine özel olarak sosyal medya hesaplarından haftalık uzaktan konserler verdiklerini fakat ders işlemeyerek etkileşimsiz bir süreç geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu konuda katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

## Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları

*“Biz kurs olarak bu süreçte öğrencilerimizle irtibatı kesmedik. Telefonla düzenli olarak sekreterimiz ve öğretmenlerimiz aradı ve genel tekrarlarını yapıp yapmadıklarını sorduk.” (K-2)*

*“Biz kurs olarak öğrencilerimize ve ailelerimize yönelik Instagram hesabımızdan haftalık konserler verdik. Böylece öğrencilerimizi ve ailelerini bu olumsuz süreçte motive etmeye çalıştık.” (K-3)*

### Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Uzaktan eğitimi hangi model ve araçlarla gerçekleştirmişlerdir? Görüşleri nelerdir?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4’de gösterilmektedir.

**Tablo 4.** Uzaktan Eğitimi Kullanan Kursların İletişim Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Hangi araç	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sadece bilgisayar	14	20,9
Sadece tablet	8	11,9
Sadece akıllı telefon	15	22,4
Hepsi	28	41,8
Bilgisayar ve Tablet	2	3,0
Toplam	67	100
Hangi model	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eş zamanlı	61	91
Eşzamanlı olmayan	0	0
Her ikiside	6	9
Toplam	67	100
Hangi platform	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sadece Zoom	14	20,9
Sadece Skype	15	22,4
Sadece Whatsapp	18	26,9
Diğer	1	1,5
Zoom ve Skype	2	3,0
Zoom, Skype ve Whatsapp	10	14,9
Skype ve Whatsapp	7	10,4
Toplam	67	100
Teknik Destek	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	27	40,3
Hayır	40	59,7
Toplam	67	100
Ücret değişikliği	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	8	11,9
Hayır	59	88,1
Toplam	67	100
Uzaktan gerçekleştirilen derslere yönelik dönütler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Verimli olduğunu düşünüyorlar	52	77,6
Verimsiz olduğunu düşünüyorlar	15	22,4
Toplam	67	100
Uzaktan eğitimin verimliliği	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bence verimli	42	62,6
Bence verimli değil	25	37,3
Toplam	67	100
Uzaktan eğitimin verimliliği (Tüm Katılımcılar)	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bence verimli	48	45,7
Bence verimli değil	57	54,3
Toplam	105	100

Pandemi sürecinde kursunda uzaktan eğitimi kullanan katılımcıların (f:67) araç dağılımları incelendiğinde %22,4' ünün akıllı telefon, %20,9'unun bilgisayar, %11,9'unun tablet, %3'ünün bilgisayar ve tablet %41,8'inin ise hepsini kullandıkları görülmektedir. Katılımcıların %91'inin video konferans yönteminin başat olduğu eş zamanlı uzaktan eğitimi tercih ettikleri %9'unun ise hem eşzamanlı hem de eşzamanlı olmayan modeli birlikte kullandıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların % 26,9'unun dersleri sadece Whatsapp ile, %22,4'ünün Skype, %20,9'unun Zoom, %14,9'unun Zoom, Skype ve Whatsapp ile, %10,4'ünün Skype ve Whatsapp ile, %3'ünün Zoom ve Skype ile, %1,5'inin ise diğer "Google Hangouts" platformları üzerinden gerçekleştirdikleri görülmektedir. Katılımcıların %59,7'sinin uzaktan gerçekleşen derslerde öğrenci, veli ve öğretmenlerine teknik destek sağlamadığı ya da sağlamaya gerek duymadığı, %40,3'ünün ise teknik destek sağladığı tespit edilmiştir. Bu konuda katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

*"Biz aynı zamanda müzik aletleri satmaktayız. İlk olarak öğretmenlerimizle deneme dersleri yaptık. Ekipman eksikliği olan öğretmenlerimizin ses kartı vb. eksikliklerini son teknoloji ile tamamladık. Öğrencilerde aynı ekipmanlar olmayınca tam istediğimiz gibi olmadı fakat vazgeçmiş değiliz. Teknoloji ve internet hızında daha fazla ne yapabiliriz noktasında sürekli kafa yoruyoruz."* (K-4)

*"Millî Eğitim Bakanlığı tarafından "Uzaktan eğitim yapılabilir" yazısı geldikten sonra kurs öğretmenlerimizle hemen toplantı yaptık ve neler yapabileceğimizi, hangi yolları izleyeceğimiz kararlaştırdık."* (K-5)

*"Biz, kurs olarak bütün öğretmenlerimizin internet giderlerini karşıladık."* (K-6)

*"Biz teknolojik işlerle ilgilenmesi için teknik bir eleman tuttuk ve bu işlerle o ilgilendi."* (K-7)

Katılımcıların (f:67) %88,1'i uzaktan gerçekleşen derslerde ücret değişikliğine girmediklerini, %11,9'u ise ya ücret almadıkları ya da indirim gittiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların %77,6'sı öğrenci ve velilerin uzaktan gerçekleşen derslerin verimli olduğunu belirttiklerini ifade ederken %22,4'ü ise verimsiz olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Kursunda uzaktan ders gerçekleştirilen katılımcılara kendi görüşleri sorulduğunda, %62,6'sı derslerin verimli geçtiğini %37,3'ü ise verimli geçmediğini ifade etmiştir. Bu soru tüm katılımcılara (f:105) sorulduğunda ise %54,3'ünün verimsiz olduğunu, %45,7'sinin ise verimli olduğunu belirttikleri görülmektedir. Bu konuda katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

*"Bu olumsuz süreçte öğrencilerimiz müzikten uzak kalmadı ve yıllardır emek vererek kazandıkları davranışları unutmadılar. Güzel tekrarlar da yaptık. Sattığımız uzaklaşmalar için verimli oldu diyebilirim."* (K-8)

## Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları

*“Bence yüz yüze eğitimden daha verimli oldu çünkü bir başka deyişle uzaktan eğitimle öğrenci ayakkabısını kendisi bağlamayı öğrendi. Yani öğrenci yüz yüze eğitimde öğretmeni yanında olduğu için rahattı ama uzaktan eğitimde iletişimden akorda kadar her şeyi kendisi yaptı.” (K-9)*

*“Açıkcısı idareciler olarak biz ve öğretmenlerimiz ki öğretmenlerimiz yurtdışında eğitim almış ya da doktora seviyesinde kişilerdir, sürecin ilk başında uzaktan eğitimin verimli olmayacağı ön yargısına sahiptik. Ama ön yargı olarak kaldı. %90 verimli olduğunu söyleyebilirim. Hatta bazı öğrencilerimizde yüz yüze eğitimde alamadığımız verimi aldık. Bence verim öğrenci den öğrenmeye değişebilir.” (K-10)*

*“Bizim kurumumuz okul öncesi çocuklara piyano eğitimi veren bir kurum ve biz öğrencilerimizin yaşı küçük olduğu için uzaktan eğitimden verim alamadık, sorun yaşadık.” (K-11)*

*“Biz verim alamadık ama bence sorun teknolojide değil, sorun biz de. Gördüm ki bizim kurs olarak ders içeriklerini geliştirmemiz ve uzaktan ders vermeye yönelik eğitimler almamız gerekli.” (K-12)*

### **Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular**

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Bundan sonraki yüz yüze eğitimin gerçekleştirilemeyeceği olası süreçlere karşı katılımcıların hazırlıkları ne yöndedir?” sorusuna yönelik frekans ve yüzde dağılımları Tablo 5, 6 ve 7’de gösterilmektedir.

**Tablo 5.** Katılımcıların Hazırlık Durumlarına İlişkin Nicel Bulgular

Hazırlık Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Evet	39	37,1
Hayır	66	62,9
Toplam	105	100

Katılımcıların (f:105) %62,9’unun pandeminin devam etmesi, ya da bundan sonraki yüz yüze eğitimin gerçekleştirilemeyeceği olumsuz durumlara karşı hazırlığının olmadığı, %37,1’inin ise hazırlık yaptığı görülmektedir. Hazırlık yapan katılımcılara ne tür çalışmalar yaptıkları sorulmuş ve Tablo 6’ da gösterilmiştir.

**Tablo 6.** Hazırlık Durumlarına İlişkin Nitel Bulgular

Tema	Kod
Hazırlık durumları	MEB'in kararları
	Uzaktan eğitim
	Ders içerikleri
	Teknolojik araçlardaki iyileştirme

Tablo 6'da katılımcıların görüşleri incelendiğinde katılımcıların MEB'in kararlarını takip ettiklerini, gelebilecek kararlara karşı senaryolar oluşturduklarını, kursların tekrar kapatılıp derslerin uzaktan gerçekleşmesi durumunda sadece teorik değil uygulamalı derslerinde kapsama alınmasını bekledikleri, uzaktan eğitim yöntemine yönelik kendilerinin ve öğretmenlerinin eğitimler almasını sağlayacaklarını, uzaktan eğitim sayesinde yurt içinde daha fazla öğrenciye ulaşma çalışmalarının olduğunu, ders içeriklerini uzaktan eğitime hazır hale getireceklerini ve kamera, ses sistemi, ekran, internet hızı, platform kiralama gibi iyileştirmeler yapacaklarını belirtmişlerdir. Bazı kurslar pandeminin devam etmesi durumunda büyüyen masraflar karşısında küçülmeye gideceklerini belirtmiştir. Bu konuda katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

*"MEB'in kararlarını takip ediyoruz. Ne yönde karar gelirse ona göre hareket edeceğiz." Ama süreç böyle devam ederse küçülme yoluna gidebiliriz" (K-13)*

*"Uzaktan eğitime yönelik öğretim programı çalışmalarım var. Bitince bakanlığa sunacağım" (K-14)*

*"Uzaktan eğitimin devam edebileceği düşüncesiyle kursuma kamera ve ses sistemi aldım." (K-15)*

**Tablo 7.** Katılımcıların Pandemi sonrası Kurslarında Hedefledikleri Eğitim Ortamına İlişkin Bulgular

Gelecekteki Eğitim Ortamı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sadece yüz yüze	40	38,1
Sadece uzaktan	0	0
Yüz yüze ve uzaktan	65	61,9
Toplam	105	100

Katılımcıların (f:105) % 61,9'unun pandemi sonrası yüz yüze ve uzaktan eğitimi birlikte kullanacağı, % 38,1'inin ise sadece yüz yüze eğitim vermek istediği görülmektedir. Bu konuda katılımcıların görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

## Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları

*“Biz ilerde uzaktan eğitimin ön planda olacağını düşünüyoruz. Kurum olarak kendimizi uzaktan eğitim noktasında daha da geliştirmek istiyoruz. Böylece sadece İstanbul değil tüm Türkiye’ye köylerine kadar öğrencilere ulaşabileceğiz. Böylece işyeri açma masrafını da ortadan kaldıracacağız.” (K-16)*

*“Bana göre veliler online eğitim yerine yüz yüze eğitimi seçeceklerdir. Çünkü maalesef online eğitimin verimli olmadığı yönünde algı var ve buna para ödemeler gibime geliyor.” (K-17)*

### Tartışma ve Sonuçlar

Bu çalışmada pandemi sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel müzik kurslarının uzaktan eğitimden ne derecede faydalandıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kursların demografik özelliklerine yönelik elde edilen bulgulara göre; kurs yöneticilerinin büyük oranda mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun oldukları tespit edilmiştir. Kurslarda müzik eğitim alan öğrencilerin yaş ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin yoğunlukla 5-20 yaş arasında oldukları, kurslarda verilen müzik eğitimi boyutu incelendiğinde ise daha çok Batı Müziği ve Batı Müziği Çalgıları eğitimi verildiği belirlenmiştir. Bu bulgular, Tepeli (2018, 41) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada Ankara ilinde bulunan özengen müzik kurslarının %93,7’sinin 6-18 yaş arası çocuk ve gençlere yönelik olarak hizmet verdiği ve % 87,5’inde Batı Müziği eğitiminin verildiği bulguları ile örtüşmektedir.

Katılımcıları %77,2’si pandemiden önce uzaktan eğitim hakkında bir fikirlerini olmadığını belirtirken bu oran pandemi ile birlikte %21’e düşmüştür. Diğer bir ifadeyle kursların pandemi ile uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Bu bulgular bize mesleki müzik eğitim veren kurumlardan mezun olan öğrencilerin uzaktan eğitime dair yeterli seviyede donanıma sahip olmadıklarını düşündürmektedir. Nitekim Yalçın (2019, 51) tarafından Güzel Sanatlar Liseleri’nde çalışan 122 müzik öğretmeni ile yapılan bir çalışmada katılımcıların teknolojiden yüksek oranda yararlanmak istedikleri, neredeyse tamamına yakınının müzik alanında uzaktan eğitim almadığı, ancak mezuniyet sonrasında müzik alanında zaman zaman uzaktan eğitim almak istediklerine dair bulgular bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Pandemi öncesi, kursunda uzaktan eğitim kullanmayan katılımcıların oranı %91,4 iken bu oran pandemiyle birlikte %36,2 ye düşmüştür. Bu bulgu bize aynı şekilde pandemiyle birlikte kursların büyük çoğunluğunun uzaktan eğitimi tercih ettiklerini göstermektedir. Bu bulgular dört şekilde anlaşılabilmektedir. Birincisi eğitim ihtiyacının uzaktan da olsa giderilme arzusu, ikincisi kursların kapalı oldukları dönemde öğrenci ve velilerinin müzik eğitimlerinden uzak kalmalarını istemeyişi, üçüncüsü kursa ekonomik olarak az da olsa katkı sağlanması ve dördüncü olarak da uzaktan eğitime yönelik olumsuz algıların değişmesidir.

Pandemi sürecinde uzaktan eğitimi kullanan kursların hepsi internet tabanlı uzaktan iletişim yöntemini kullanmışlardır. Başka bir ifadeyle hiçbir kurs posta, telefon



ve televizyon ile eğitim öğretim faaliyeti gerçekleştirilmemiştir. İnternetin yaygın, kolay ulaşılabilen, hızlı, ucuz bir iletişim aracının olmasının yanı sıra, bünyesinde çoklu ortamı barındırması ve eşzamanlı ve eşzamanlı olmayan çift yönlü etkileşime imkan tanınması nedeniyle internet tabanlı eğitimin kurslarca tercih edildiği düşünülmektedir. Mektupla öğretim yönteminde postada yaşanan sorunlar, eş zamanlı öğretime imkan sunmaması, radyo ile öğretimde sadece işitsel öğelerin yer alması, televizyon ile öğretimde eğitim maliyetlerinin artması ve bir çok sınırlılıklara karşı (İşman, 2011, 43) etkileşimli olarak ses, hareketli görüntü, metin ev resimler gibi içerikleri taşınabilir hale getiren yapısıyla internet, radyoyu, televizyonu, gazeteyi, dergiyi, mektubu, kısa mesaj imkanını, telefonu, görüntülü telefonu vb. gibi aklımıza gelebilecek bütün iletişim türlerini ve araçlarını bünyesinde barındırmaktadır (Tufan, 2018,23).

Araştırma bulgularında uzaktan eğitimi kullanan katılımcıların %91'inin eş zamanlı modeli tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu modelde başat rol video konferans yöntemi ve Skype, WhatsApp ve Zoom gibi platformlar tercih edilmiştir. Müzik eğitiminde video konferans yönteminin ilk sırada kullanılmasının birçok nedeni bulunmaktadır ama en önemli nedenlerinden birisi öğretmenin öğrenciye anında müdahale etmesine olanak sağlamasıdır. Müzik eğitiminin özellikle çalgı eğitimi boyutunda yanlış öğrenilen ve pekiştirilen bir davranışı düzeltmek uzun zaman alabilir. Alan yazın tarandığında video konferans yönteminin müzik eğitiminde etkisinin incelendiği birçok araştırma mevcuttur. Bu araştırmalardan Brändström, Wiklund ve Lundström (2012, 448) tarafından yapılan bir araştırmada "Wir Music" projesi kapsamında uzaktan eğitimin, yüz yüze eğitime göre olumlu ve olumsuz yönlerinin tespit edilmesi iki durumda amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda uzaktan eğitimin öğrencilere internet üzerinden düşük maliyetle en iyi müzisyen ve eğitimcilere hem öğrenci hem de dinleyici olarak ulaşma imkanı sunduğu, çevre yönünden uygun durumda olmayan öğrenciler için bir avantaj oluşturduğu fakat uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime bir alternatif olmadığını ve yüz yüze eğitime ulaşabilen öğrenciler için destekleyici bir sistem olarak kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Kruse, Harlos, Callahan and Herring (2013, 43) tarafından yapılan bir araştırmada Skype üzerinden gerçekleştirilen piyano derslerinin doğal bir şekilde gerçekleştiğini ve öğrencinin başarıya ulaştığının hissedildiği belirtilmiştir. Karahan (2016, 11) tarafından yapılan bir araştırmada eş zamanlı uzaktan piyano dersleri ile geleneksel piyano eğitiminin öğrenci performansı üzerindeki etkisi karşılaştırılmış ve araştırmanın sonucunda eş zamanlı uzaktan piyano dersi yapılan öğrencilerle, geleneksel piyano dersi yapılan öğrenciler arasında piyano çalma performansı ve piyano çalma performanslarının gelişim düzeyleri bakımından anlamlı bir fark bulunamamış, eş zamanlı uzaktan piyano derslerinin öğrencilerin piyano çalma performanslarını geleneksel piyano derslerine yakın bir seviyede geliştirdiğini belirtilmiştir. Okan ve Arapgirli (2018, 1) tarafından yapılan bir araştırmada uzaktan eğitim modelinin başlangıç aşaması keman öğretimine etkisi incelenmiştir ve araştırma sonucuna göre geleneksel yüz yüze eğitim ile uzaktan öğretim arasında öğrencilerin

edindiği temel beceriler açısından anlamlı bir fark bulunamamış olup uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitiminin gerektiğinde birbirinin yerine kullanılabileceğini önerilmiştir.

Katılımcıların %61,9'unun pandemi sonrası yüz yüze ve uzaktan eğitimi birlikte kullanacağı, %38,1'inin ise sadece yüz yüze eğitim vermek istediği görülmektedir. Harmanlanmış, karma ya da hibrit öğrenme gibi isimlerle tanımlanan yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitimin birlikte verildiği çalışmalara müzik eğitiminde de rastlanmaktadır. Adileh (2012, 71) tarafından yapılan bir araştırmada harmanlanmış ve yüz yüze öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin müzik dersi başarı ve derse yönelik tutumları üzerindeki etkisi karşılaştırılmış, sonuçlar harmanlanmış öğrenme grubunun hem ders başarısı hem de müzik öğrenmeye yönelik tutumlar açısından yüz yüze öğrenme grubundan daha başarılı olduğunu göstermiştir. Ruokonen ve Ruismäki (2016, 109) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmen temelli yüz yüze müzik eğitimini teknoloji temelli e-öğrenme ortamlarıyla zenginleştirerek teknoloji tabanlı yeni bir karma öğrenme modeli geliştirmek amaçlanmıştır ve araştırma sonucunda karma yöntemin bağımsız ve yapıcı öğrenme için yüz yüze eğitime göre daha avantajlı olduğu, öğretmenin öğrencilere rehber rolünde yardımcı olduğu ve bilgi-iletişim teknolojileri kullanımının öğrencilerin müzikal becerilerine ilişkin bağımsız öğrenmeye yönelik tutumlarını geliştirdiği gözlemlenmiştir. Can (2017, 155) tarafından yapılan bir araştırmada lisansüstü öğrenciler geleneksel sınıf ortamındaki teknolojik yetersizlikler nedeniyle bilgiye ulaşma noktasında sıkıntı yaşadıklarını bu nedenle her an her yerden bilgiye ulaşma fırsatı sağlayan uzaktan eğitimi tercih edebileceklerini belirtmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre pandemi sürecinde uzaktan eğitimi gerçekleştirilmeyen kurslara yönelik şöyle bir çıkarıma ulaşılmıştır. Kurs yöneticisi, öğretmenleri, öğrenciler ve veliler müzik eğitiminde uzaktan eğitimin kesinlikle uygulanamayacağını ya da uygulanırsa bile verimli olmayacağını düşünmektedir. İki taraftan birisi verimli olacağını düşünse dahi diğer tarafı ikna etmekte zorlanmaktadır. Bu bağlamda uzaktan müzik eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için iki tarafında istekli olması ya da bir tarafın diğerini ikna etmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak pandemiden olumsuz yönde en çok etkilenen alanlardan birisi de sanat, sanatın bir dalı olan müzik ve eğitimidir. Ülkemizin 21 ilindeki 105 MEB'e bağlı müzik kursunun pandemi sürecindeki uzaktan eğitim kullanma durumlarının incelendiği çalışmanın sonucunda; kursların pandemiyle birlikte uzaktan eğitim hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları, pandemiden önce uzaktan eğitim kullanmamış kursların pandemiyle birlikte uzaktan eğitime geçtikleri, uzaktan eğitime geçen kursların daha çok video konferans yöntemini barındıran eş zamanlı modeli tercih ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca uzaktan eğitimle müzik derslerinin verimli geçtiği yönünde görüş bildiren öğrenci, veli ve kursların oranının yüksek olması, bundan sonraki süreçte kursların yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitimin birlikte kullanıldığı harmanlanmış öğrenme modeline geçmek istedikleri yönündeki görüşleri araştırmanın diğer bulguları arasındadır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre bazı öneriler sunulmuştur.

- Pandemi sürecinin devam etmesi halinde maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyan ve uygulayan yeterli imkana sahip kursların bireyselleştirilmiş ders programı ile yüz yüze eğitime devam etmesi,
- Pandemi, felaket ya da yüz yüze eğitimin gerçekleştirilemeyeceği bundan sonraki süreçlerde özellikle çalgı eğitimi derslerinde sadece teorik değil aynı zamanda uygulamalı derslerin de uzaktan eğitim kapsamına alması,
- Uzaktan müzik eğitimi talep eden öğrencilerin teknik imkanlarını gözden geçirerek yazılım, donanım ve internet bağlantı hızlarını yeterli seviyeye çıkarmaları,
- Uzaktan müzik eğitimi vermeyi düşünen kursların teknik altyapılarını güçlendirmek için profesyonel destek almaları, öğretmen ve idarecilerinin uzaktan eğitime yönelik bilgi ve uygulama eksikliklerini gidermeleri,
- Kursların uzaktan müzik eğitimi alacak öğrenci velilerinin de derslere katılımlarının sağlanmasına teşvik edici planlar üreterek ders içeriklerini velileri de kapsayacak şekilde yapılandırması,
- Millî eğitim bakanlığına bağlı özel müzik kurslarının kişisel verilerin dış ülkelerde depolandığı Zoom, Skype, WhatsApp farklı platformlar kullanıldıkları görülmeye başlanması nedeniyle, Bakanlığın girişimiyle ulusal bir video konferans sistemi kurularak bu kursların hizmetine ücretsiz olarak sunulması,
- MEB'in uzaktan müzik eğitimi gerçekleştiren kurslardan veriler toplayarak güzel örnekleri sergilenmesi,
- MEB müzik kursları öğretim programlarının hem çağın gereksinimlerine, hem güncel teknik ve yöntemlere hem de uzaktan eğitime uygun şekilde güncellenmesine yönelik kursların ve MEB yetkililerinin ortak çalışması,
- Araştırmanın bulgularına göre katılımcıların büyük çoğunluğu mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun ve şu anda kurumlarda idareci pozisyonunda olması nedeniyle YÖK'ün uzaktan eğitim ve müzik eğitiminde etkisine yönelik üniversitelerde çalıştay vb. öğrencileri de kapsayacak organizasyonlar yapması ya da yapılmasına teşvik etmesi
- Pandemi sürecinde maddi yönden olumsuz etkilenen ve ülkenin kültür ve sanat yaşamına büyük katkı sunan MEB'e bağlı özel müzik kurslarına devlet tarafından vergi kolaylığı, kira yardımı ve çeşitli yardımlar yapılarak bu süreçte ayakta kalmalarının sağlanması önemle önerilmektedir.

## Kaynakça

- ADİLEH, Mu'tasem (2012). "Teaching Music as a University Elective Course Through E-Learning", **Australian Journal of Music Education**, 1, ss. 71-79.
- AZOULAY, Audrey (2020). 29 milyon öğrenci. <https://en.unesco.org/news/290-million-students-out-school-due-covid-19-unesco-releases-first-global-numbers-and-mobilizes-adresinden> 24.08.2020 tarihinde erişilmiştir.
- AKSOY, Y. NAYİR, A.E. (2020) "Suzuki Yöntemi ile Keman Eğitiminde Çevrimiçi ve Çevrimdışı Uzaktan Eğitim Araçlarının Kullanımına İlişkin Aile ve Uzman Görüşleri", **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 8,104, ss. 34-42.
- BRÄNDSTRÖM, S., WİKLUND, C., ve LUNDSTRÖM, E. (2012). "Developing Distance Music Education in Arctic Scandinavia: Electric Guitar Teaching and Master Classes", **Music Education Research**, 14, 4, ss. 448-456.
- CAN, Aylin, A. (2017). "Müzik Eğitimi Kurumlarında Çalgı Eğitimi Alan Lisansüstü Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi", *The Journal of Academic Social Sciences*, 45, ss. 155-168.
- CANBAY, A. ve Nacakçı, Z. (2011). "Mektupla Keman Öğretim Uygulamasına Yönelik İçerik Analizi. **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 11, 21, s. 134-152.
- DEMİRKOL Yalçın, P. (2019). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Müzik Teknolojilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri", **E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi**, 6,1, ss. 51-62.
- HANCIOĞLU, Gözdem (2010) Ankara'daki Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Veren Kurumların Eğitim Anlayışları ve Yönetim Biçimleri Üzerine Genel Bir İnceleme, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- İŞMAN, Aytekin (2011). Uzaktan eğitim. Ankara: Pegem Akademi.
- KARAHAN, Ahmet. S. (2016). "Eş Zamanlı Uzaktan Piyano Öğretiminin Geleneksel Piyano Öğretimiyle Karşılaştırılması", **Journal of Turkish Studies**, 11, 21, ss. 211.
- KARASAR, Niyazi (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- KAYA, Zeki (2002). Uzaktan Eğitim, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- KRUSE, N.,B., HARLOS, S.,C., CALLAHAN, R., M., HERRİNG, M., L., (2013) "Skype music lessons in the academy: Intersections of music education, applied music and technology", **Journal of Music Technology and Education**, 6,1, ss.43-60
- OKAN, S. ve ARAPGİRLİ, H. (2018) "The Effect of Distance Learning Model on Beginners' Level Violin Instruction", **Turkish Online Journal Of Distance Education**, 20,1, ss. 1-16.
- REES, Fred, J. (2002). Distance Learning And Collaboration in Music Education, In R. Colwell & C. Richardson (Eds.), *The New Handbook Of Research İn Music Education*, Oxford University Press, New York.

- RUOKONEN, I., & RUISMÄKI, H. (2016). E-Learning in Music: A Case Study of Learning Group Composing in a Blended Learning Environment. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 217, ss.109–115.
- SAĞER, T. EDEN, A. ve ŞALLIEL, O. (2014). Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitim Ve Orkestra Uygulamaları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4,9, ss. 69–79.
- SÖNMEZ, V. ve ALACAPINAR, F. G. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ŞAHAN, Hasan, H. (2019). *İnternet Tabanlı Öğrenme*, (Ed. Özcan Demirel). Eğitimde Yeni Yönelimler, Pegem Akademi, Ankara.
- TEPELİ, Harun (2018). Ankara'daki Özenen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- TUFAN, Fırat (2018) *Uzaktan Öğretim Ve Yeni İletişim Süreçleri*, Nobel Bilimsel Eserler, Ankara.
- TUNCAY, N. ve Öznacar M, D. (2014) *Sanal Düşler ve Özel Gerçekler, Özel Eğitim Gerektiren Bireyler ve Uzaktan Eğitim*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- TÜBA. (2020). Covid-19 Pandemi Değerlendirme Raporu. <http://www.tuba.gov.tr> adresinden 24.07.2020 tarihinde erişilmiştir.
- UÇAN, Ali. (2018). *Müzik Eğitimi*, Arkadaş Yayıncılık, Ankara.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.